

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 136/2020

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Α')

Συνεδρίαση της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2020

Σύνθεση

Πρόεδρος : Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιος Τασόπουλος, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Χριστίνα Διβάνη, Μαρία Σπάσου, Θεόδωρος Ράπτης, Παρασκευάς Χρυσσοτομίδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Αλέξανδρος Σταυράκης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος : Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. 6157/ ΕΞ 2020/ ΥΠΟΙΚ 20.1.2020, του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής, Μονάδας Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, Τμήματος Δ').

Περίληψη ερωτήματος : Ερωτάται αν, με βάση το άρθρο 15 παρ. 3α της από 2.2.2018 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία» (ΟΛΘ Α.Ε.), στα «Ενοποιημένα Έσοδα» της εταιρείας αυτής, που αποτελούν τη βάση υπολογισμού του καταβλητέου στο Ελληνικό Δημόσιο Ανταλλάγματος Παραχώρησης, περιλαμβάνονται, εκτός από τα έσοδα που προέρχονται από τις συνήθειες δραστηριότητες της εταιρείας, και τα ακόλουθα:

α) ασυνήθη έσοδα, δηλαδή έσοδα που δεν προέρχονται από τις συνήθεις δραστηριότητές της, β) έσοδα τα οποία προέρχονται από τη χρηματοοικονομική διαχείριση στην οποία αυτή προβαίνει και γ) έσοδα τα οποία προέρχονται από αναστροφή ζημίας που είχε καταγραφεί τα προηγούμενα έτη από την επιμέτρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της ή από αναστροφή αχρησιμοποίητων προβλέψεων που είχαν σχηματιστεί στο παρελθόν, όπως προβλέπεται στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής:

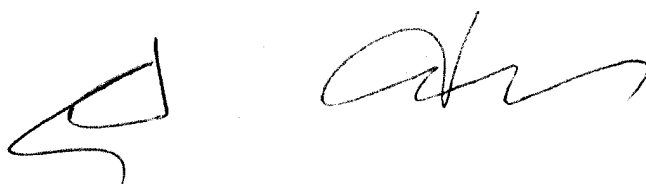
Ιστορικό.

Από το παραπάνω έγγραφο ερώτημα της Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στο πλαίσιο υποβολής από την ΟΛΘ Α.Ε. (εφεξής και η εταιρεία) προς την ερωτώσα Υπηρεσία: α) των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της χρήσης του έτους 2018 και β) του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης του έτους 2018 για την περίοδο από 23.3.2018 έως 31.12.2018, ανέκυψε διαφωνία μεταξύ της ερωτώσας Υπηρεσίας και της παραπάνω εταιρείας ως προς τη βάση υπολογισμού του εν λόγω Ανταλλάγματος.

2. Ειδικότερα, η ερωτώσα Υπηρεσία θεωρεί ότι βάση υπολογισμού του Ανταλλάγματος Παραχώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 3α της από 2.2.2018 Σύμβασης Παραχώρησης, αποτελεί το σύνολο των εσόδων της εταιρείας από οποιαδήποτε πηγή και αν προέρχονται και, συνεπώς, εντάσσονται σ' αυτά, τα έσοδα από τις μη συνήθεις δραστηριότητές της (όπως κέρδη από εκποίηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων, έσοδα από πώληση σκραπ, κέρδη από διαγραφή πιστωτικών υπολοίπων), τα έσοδα από τη χρηματοοικονομική διαχείριση στην οποία προβαίνει αυτή (πιστωτικοί τόκοι) και τα έσοδα από αναστροφή ζημίας που είχε καταγραφεί τα προηγούμενα έτη από την επιμέτρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της ή από αναστροφή αχρησιμοποίητων προβλέψεων που είχαν σχηματιστεί στο παρελθόν.

Αντίθετα, η ΟΛΘ Α.Ε. θεωρεί ότι δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτά, τα ασυνήθη έσοδα, δηλαδή έσοδα που δεν προέρχονται από τις συνήθεις

δραστηριότητές της, τα έσοδα τα οποία προέρχονται από τη χρηματοοικονομική διαχείριση στην οποία αυτή προβαίνει, διότι τα έσοδα αυτά προέρχονται από επενδυτικές δραστηριότητες και όχι άμεσα από τη λειτουργική δραστηριότητά της, όπως και έσοδα τα οποία προέρχονται από αναστροφή ζημίας που είχε καταγραφεί τα προηγούμενα έτη από την επιμέτρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ή από αναστροφή αχρησιμοποίητων προβλέψεων που είχαν σχηματιστεί στο παρελθόν, διότι πρόκειται για λογιστικό χειρισμό και όχι για πραγματοποιηθέντα έσοδα που πορίστηκε αυτή. Ως σημαντικότερες κατηγορίες εσόδων από συνήθεις δραστηριότητες φέρονται τα: α) έσοδα από διακίνηση μοναδοποιημένων φορτίων (έσοδα παροχής υπηρεσιών Σταθμού Εμπορευματοκιβωτίων και υπηρεσιών Containers), β) έσοδα από διακίνηση συμβατικού φορτίου (έσοδα παροχής φορτοεκφορτωτικών εργασιών Συμβατικού Λιμένα και παροχής υπηρεσιών Σιλό), γ) έσοδα από την εξυπηρέτηση επιβατών ακτοπλοΐας, κρουαζιερόπλοιων και διέλευσης (έσοδα λοιπών υπηρεσιών π.χ. ειδικό τέλος επί των εισιτηρίων, έσοδα διέλευσης οχημάτων), δ) έσοδα από την εξυπηρέτηση πλοίων και λοιπές υπηρεσίες (έσοδα προσόρμισης και παραβολής και λοιπών υπηρεσιών /ΔΕΗ, ΟΤΕ, παραλαβή πετρελαιοειδών καταλοίπων, χρήση χώρων) και ε) έσοδα από την εκμετάλλευση οργανωμένων σταθμών αυτοκινήτων.

Εν όψει της διχογνωμίας αυτής, υποβλήθηκε το ερώτημα που αναφέρεται στην περίληψη της παρούσας.

Νομοθετικό πλαίσιο.

3. Με το άρθρο δεύτερο του ν. 3654/2008 (Α'57) κυρώθηκε και απέκτησε ισχύ τυπικού νόμου η από 27 Ιουνίου 2001, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία" (Ο.Λ.Θ. Α.Ε.), Σύμβαση Παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης των κτιρίων, γηπέδων και άλλων εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός της Λιμενικής Ζώνης του Λιμένα Θεσσαλονίκης, στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρονται τα εξής:

«1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

1.1 Αντικείμενο της παρούσας αποτελεί η εκ μέρους του Δημοσίου παραχώρηση προς την ΟΛΘ του αποκλειστικού δικαιώματος χρήσης κι

εκμετάλλευσης των γηπέδων, κτιρίων και εγκαταστάσεων της χερσαίας λιμενικής ζώνης του Λιμένος Θεσσαλονίκης, όπως ορίζονται στο Άρθρο 2 της παρούσας, καθώς και ο προσδιορισμός των ειδικότερων όρων της παραχώρησης αυτής και των αντίστοιχων υποχρεώσεων των μερών. 1.2....

4. ΔΙΑΡΚΕΙΑ

4.1 Η αρχική διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε πενήντα (50) έτη, αρχόμενη την 27η Ιουνίου 2001 (ημερομηνία αρχικής υπογραφής της) και λήγουσα την αντίστοιχη ημερομηνία του έτους 2051. 4.2

5. ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

5.1 Το Δημόσιο προβαίνει στην παραχώρηση του Δικαιώματος για τη διάρκεια του Άρθρου 4.1 έναντι ανταλλάγματος το οποίο θα καταβάλλεται από την ΟΛΘ. Το ανάλλαγμα για την παραχώρηση αυτή προσδιορίζεται στην επόμενη παράγραφο 5.2 και συμφωνήθηκε μετά από διαπραγματεύσεις των μερών,

5.2 Αναφορικά με καθένα από τα τρία (3) πρώτα έτη της παρούσας Σύμβασης, τα οποία για σκοπούς υπολογισμού του ανταλλάγματος παραχώρησης θα ταυτίζονται με τις αντίστοιχες εταιρικές χρήσεις της ΟΛΘ Α.Ε., συμφωνείται ότι το ανάλλαγμα παραχώρησης θα ισούται καταρχήν με ποσοστό ένα επί τοις εκατό (1%) επί του συνόλου των ενοποιημένων ετησίων εσόδων της ΟΛΘ της οικείας χρήσης, εξαιρουμένων των εκτάκτων εσόδων, των εσόδων προηγούμενων χρήσεων και των εσόδων από χρηματοοικονομική διαχείριση. Το ποσοστό αυτό συμφωνείται ότι θα αναπροσαρμοσθεί αυτοδικαίως μετά την πάροδο του τρίτου έτους σε ποσοστό δύο επί τοις εκατό (2%), διατηρούμενης της ίδιας βάσης υπολογισμού.

5.3 Το ανάλλαγμα παραχώρησης της παραγράφου 5.2 θα υπόκειται σε περαιτέρω αναπροσαρμογή και προσαύξηση κατά την αρχική διάρκεια του Άρθρου 4.1, στις εξής περιπτώσεις: (i)... (iii) σε περίπτωση αναδιαπραγμάτευσης της παρούσας κατά τους όρους του Άρθρου 15 της παρούσας. 5.4

15. ΑΝΑΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

15.1 Οι όροι της παρούσας Σύμβασης είναι δυνατόν να τύχουν αναδιαπραγμάτευσης, 15.2

18. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

18.1. Η παρούσα Σύμβαση δύναται να τροποποιηθεί μόνο με νεότερη έγγραφη συμφωνία ...».

4. Με το άρθρο 1 του ν. 4522/2018 (Α' 39) κυρώθηκε και απέκτησε ισχύ τυπικού νόμου, από κοινού με τα προσαρτήματα αυτής, η από 2 Φεβρουαρίου 2018 Σύμβαση, που είχε συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της «Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Α.Ε.» (ΟΛΘ Α.Ε.) και τιτλοφορείται «Σύμβαση Παραχώρησης σχετικά με τη Χρήση και την Εκμετάλλευση Ορισμένων Χώρων και Περιουσιακών Στοιχείων εντός του Λιμένος Θεσσαλονίκης», στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρονται τα εξής:

«ΕΠΕΙΔΗ: (Α)... (ΣΤ) Κατά τη διαπραγμάτευση της παρούσας Σύμβασης, τα Μέρη αναγνώρισαν ότι οι διατάξεις της Υφιστάμενης Σύμβασης Παραχώρησης είναι αναγκαίο να επικαιροποιηθούν, διευκρινιστούν και συμπληρωθούν, προκειμένου: (α)..., (δ) να ενισχυθεί η χρηματοοικονομική διαφάνεια, μέσω της υιοθέτησης μιας μεθοδολογίας βασισμένης σε όρους αγοράς, για τον υπολογισμό του καταβλητέου από τον ΟΛΘ στο Ελληνικό Δημόσιο ανταλλάγματος παραχώρησης ούτως ώστε να αποτυπώνεται με πιο δίκαιο τρόπο η κατανομή κινδύνων, οικονομικών βαρών και ωφελημάτων μεταξύ των Μερών, (ε)...

15. ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

15.1 Το Ελληνικό Δημόσιο συνάπτει την Παραχώρηση που διέπεται από την παρούσα Σύμβαση έναντι ετησίου ανταλλάγματος (το Αντάλλαγμα Παραχώρησης) το οποίο, με την επιφύλαξη του άρθρου 15.7, σε σχέση με οποιαδήποτε χρονική περίοδο, θα είναι ίσο με ποσοστό τρία κόμμα πέντε τοις εκατό (3,5%) των ετησίων Ενοποιημένων Εσόδων του ΟΛΘ. 15.2.

15.3 Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, (α) Ενοποιημένα Έσοδα του ΟΛΘ σημαίνει έσοδα προερχόμενα από οποιαδήποτε πηγή, τα οποία πορίζεται άμεσα ο ΟΛΘ, καθώς και το εισόδημα οποιασδήποτε επιχείρησης, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, στην οποία ο ΟΛΘ διαθέτει μερίδιο (συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικά και όχι περιοριστικά οποιασδήποτε Συνδεδεμένης Εταιρείας του ΟΛΘ), το οποίο θα σταθμίζεται με βάση το ποσοστό της συμμετοχής του ΟΛΘ σε αυτήν, ανεξάρτητα από το αν ο ΟΛΘ οφείλει να ενοποιήσει ή μπορεί πράγματι να ενοποιήσει τα εν λόγω εισοδήματα

για λογιστικούς σκοπούς, όπως αντιστοιχούν στη σχετική χρονική περίοδο,

15.4

15.5 Προς αποφυγή αμφιβολιών, αναφορικά με οποιαδήποτε καταβολή που πρέπει να λάβει χώρα μετά από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος σε σχέση με ημερολογιακό έτος που περιλαμβάνει χρονικό διάστημα πριν από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος:

(α) το σκέλος του Ανταλλάγματος Παραχώρησης που αντιστοιχεί στο διάστημα από την έναρξη του σχετικού ημερολογιακού έτους έως την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος θα υπολογίζεται σύμφωνα με την Υφιστάμενη Σύμβαση Παραχώρησης,

(β) το σκέλος του Ανταλλάγματος Παραχώρησης που αντιστοιχεί στο διάστημα από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος έως το τέλος του σχετικού ημερολογιακού έτους θα υπολογίζεται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, και

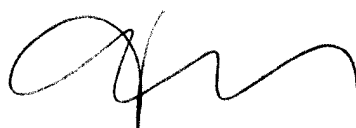
(γ) το άθροισμα των παραγράφων (α) και (β) παραπάνω θα είναι καταβλητέο κατά το χρόνο και με τον τρόπο που ορίζει η παρούσα Σύμβαση. 15.6 ... ».

5. Οι έννοιες ζημία απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και προβλέψεις κινδύνων και εξόδων, που αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις της ΟΛΘ Α.Ε., προσδιορίζονται στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 36 και 37, αντίστοιχα, που διέπουν την κατάρτιση των καταστάσεων αυτών (άρθρο 14 παρ. 1 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης /βλ. και έγγραφο ερωτήματος) ως εξής:

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 36

«59. Όταν και μόνο όταν, το ανακτήσιμο ποσό ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία του, η λογιστική αξία του περιουσιακού αυτού στοιχείου, θα μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό του. Αυτή η μείωση είναι μια ζημία απομείωσης.

ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΜΙΑΣ ΖΗΜΙΑΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ 110. Η οικονομική οντότητα θα εκτιμά σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, αν υπάρχουν ενδείξεις ότι μια ζημία απομείωσης, που αναγνωρίστηκε για ένα περιουσιακό στοιχείο σε προηγούμενες περιόδους, εκτός από υπεραξία, μπορεί να μην υπάρχει πλέον ή μπορεί να έχει μειωθεί. Αν μια τέτοια ένδειξη υπάρχει, η οικονομική οντότητα πρέπει να εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό αυτού του περιουσιακού στοιχείου.

114. Μια ζημία απομείωσης που αναγνωρίστηκε για ένα περιουσιακό στοιχείο, εκτός από υπεραξία, σε προηγούμενες περιόδους θα αναστρέφεται αν και μόνον αν, έχει υπάρξει μια μεταβολή στις εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για να προσδιοριστεί το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου από την τελευταία ζημία απομείωσης που είχε αναγνωριστεί. Αν αυτό συμβαίνει, η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου θα αυξάνεται στο ανακτήσιμο ποσό του, Αυτή η αύξηση είναι αναστροφή μιας ζημίας απομείωσης».

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 37

«10. Πρόβλεψη είναι μια υποχρέωση αβέβαιου χρόνου ή ποσού.

Υποχρέωση είναι παρούσα δέσμευση της οικονομικής οντότητας, που προκύπτει από παρελθόντα γεγονότα, ο διακανονισμός της οποίας αναμένεται να καταλήξει σε μια εκροή πόρων, από την οικονομική οντότητα, που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη.

59. Οι προβλέψεις θα αναθεωρούνται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού και θα προσαρμόζονται, για να αντανακλούν την τρέχουσα βέλτιστη εκτίμηση. Αν δεν είναι εφεξής πιθανό ότι μια εκροή πόρων, που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, θα απαιτηθεί για να διακανονιστεί η δέσμευση, η πρόβλεψη θα αναστρέφεται».

Ερμηνεία των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

6. Η σύμβαση παραχώρησης είναι σχέση μεταξύ δημόσιας αρχής και εταιρείας, συνήθως ιδιωτικής, στο πλαίσιο της οποίας ανατίθεται στην εταιρεία η πλήρης (ή μερική) διαχείριση οικονομικής δραστηριότητας που εμπίπτει στην ευθύνη του Κράτους, μπορεί δε να αφορά παραχώρηση δημόσιων έργων ή δημόσιων υπηρεσιών. Οι συμβάσεις παραχώρησης διακρίνονται από τις δημόσιες συμβάσεις κατά το ότι ο παραχωρησιούχος αναλαμβάνει τους κινδύνους εκμετάλλευσης και εκτίθεται σε κίνδυνο μείωσης της επένδυσής του, διότι αναλαμβάνει τη διαχείριση και την ευθύνη εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας.

7. Η κύρωση της σύμβασης παραχώρησης με νόμο είναι συνήθης πρακτική και κρίνεται αναγκαία όταν η σύμβαση, είτε καταρτίσθηκε με διαδικασία

διαφορετική από εκείνη που προβλέπουν οι γενικές ή ειδικές διατάξεις, είτε περιέχει όρους που δεσμεύουν τους τρίτους (μη συμβαλλόμενους) ή όρους που αντίκεινται στην ισχύουσα νομοθεσία ή ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις ή ρυθμίσεις για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν - από την εκτέλεση και λύση της σύμβασης - με διαιτησία. Στις περιπτώσεις αυτές, η σύμβαση καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, η ισχύς της όμως εξαρτάται από την κύρωσή της με νομοθετική πράξη, δυνάμει της οποίας και μόνο παράγει δικαιώματα και υποχρεώσεις (βλ. ΣτΕ 4025/1998 και 880/2016 καθώς και Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, τ. 1, 2017, σελ. 184 επ., σύμφωνα με τον οποίο, αν η σύμβαση δεν έχει κυρωθεί με νόμο, οι όροι της δεν δύνανται να υπερισχύσουν διατάξεων της νομοθεσίας).

8. Εξάλλου, οι σχετικοί με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών όροι της σύμβασης εξακολουθούν και μετά την κύρωσή της να έχουν συμβατικό χαρακτήρα στο μέτρο που ο νόμος δεν μεταβάλλει το περιεχόμενό τους και υπόκεινται στους κανόνες ερμηνείας των συμβάσεων (άρθρα 173, 200 ΑΚ) [Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, κατ' άρθρο ερμηνεία ΑΚ, 2^η έκδοση 2016, σελ. 852, σημείο 73], ενώ οι όροι που αποκλίνουν από τις ισχύουσες διατάξεις ή θέτουν απρόσωπους κανόνες που δεσμεύουν τρίτους, έχουν τη φύση νομοθετικής διάταξης.

9. Οι διατάξεις του κυρωτικού της από 2.2.2018 Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης ν. 4522/2018 δεν περιορίζονται στην τυπική κύρωσή της, αλλά ρυθμίζουν και περαιτέρω ζητήματα, σε αυτά, όμως, δεν περιλαμβάνεται ο, κατά τρόπο διάφορο από την Αναθεωρημένη Σύμβαση, προσδιορισμός και καταβολή του Ανταλλάγματος Παραχώρησης. Οι λοιπές αυτές διατάξεις πρέπει να αναγνωστούν ως υποστηρικτικές της κυρούμενης Σύμβασης και να ερμηνευθούν ως εξειδίκευση επιμέρους όρων της ή δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και ευχερειών των μερών, που απορρέουν από το περιεχόμενό της (Αιτιολογική έκθεση στο Σχέδιο νόμου, σελ. 1, σημείο 3).

Συνεπώς, η σχετική συμβατική ρύθμιση του άρθρου 15, που προσδιορίζει δικαιώματα και υποχρεώσεις του Δημοσίου και της ΟΛΘ Α.Ε. ως προς το Αντάλλαγμα Παραχώρησης, διατηρεί το δικαιοπρακτικό της χαρακτήρα.

10. Η Αναθεωρημένη Σύμβαση Παραχώρησης συνιστά τροποποίηση, συμπλήρωση, εξειδίκευση, αναμόρφωση και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο

της από 27.6.2001 (Αρχικής) Σύμβασης Παραχώρησης, η οποία δεν λύεται (Αιτιολογική έκθεση στο Σχέδιο νόμου, σελ. 5, σημείο 18), πλην όμως, από το χρονικό σημείο της θέσης σε ισχύ της Αναθεωρημένης Σύμβασης (23.3.2018), καταργείται και αντικαθίσταται στο σύνολό της (Αιτιολογική έκθεση στο Σχέδιο νόμου, σελ. 17, κεφάλαιο III), η δε Αναθεωρημένη Σύμβαση Παραχώρησης, από την παραπάνω ημερομηνία έναρξης της ισχύος της και εφεξής, αποτελεί τη μοναδική Σύμβαση που θα διέπει τη συνεχιζόμενη συμβατική σχέση μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών (Ελληνικού Δημοσίου και ΟΛΘ Α.Ε.) αναφορικά με την παραχώρηση του λιμένα Θεσσαλονίκης (άρθρο 1 παρ. 6 και παρ. 7α της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης).

Συνεπώς, σε σχέση με τον προσδιορισμό του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης, ισχύουσες διατάξεις αποβαίνουν αυτές του άρθρου 5 της Αρχικής Σύμβασης Παραχώρησης για το χρονικό διάστημα από 1.1.2018 μέχρι 22.3.2018 και του άρθρου 15 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης για το χρονικό διάστημα από 23.3.2018 και εφεξής.

Έτσι, αναφορικά με το ημερολογιακό έτος στο οποίο τοποθετείται η ημερομηνία έναρξης ισχύος της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης, το ύψος του Ανταλλάγματος Παραχώρησης υπολογίζεται αναλογικά για την περίοδο μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή και προστίθεται στο ανάλλαγμα που αντιστοιχεί στην περίοδο που προηγείται αυτής, όπως τούτο υπολογίζεται για το διάστημα αυτό σύμφωνα με την Αρχική Σύμβαση Παραχώρησης (άρθρο 15 παρ. 2 και παρ. 5 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης).

11. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 της από 27.6.2001 (Αρχικής) Σύμβασης Παραχώρησης, το Αντάλλαγμα Παραχώρησης ισούται καταρχήν με ποσοστό 1% επί του συνόλου των ετήσιων ενοποιημένων εσόδων της ΟΛΘ Α.Ε. της οικείας χρήσης, εξαιρουμένων των έκτακτων εσόδων, των εσόδων προηγούμενων χρήσεων και των εσόδων από χρηματοοικονομική διαχείριση, ενώ προβλέπεται και αυτοδίκαιη αναπροσαρμογή του παραπάνω ποσοστού μετά την πάροδο του τρίτου έτους ισχύος της Σύμβασης, με διατήρηση της ίδιας βάσης υπολογισμού, καθώς και επιπλέον αναπροσαρμογή και προσαύξησή του κατά την αρχική διάρκειά της.

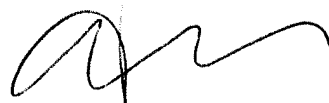
12. Κατά το άρθρο 15 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης, η παραχώρηση συνάπτεται με ετήσιο αντάλλαγμα 3,5% επί των ετήσιων ενοποιημένων εσόδων της ΟΛΘ Α.Ε., σε σχέση με οποιαδήποτε χρονική περίοδο και με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 που δεν συντρέχει εν προκειμένω.

13. Παρατηρείται ότι, ενώ στην Αρχική Σύμβαση και στο πλαίσιο ισχύος της, προβλεπόταν η διατήρηση της ίδιας βάσης υπολογισμού, στην Αναθεωρημένη Σύμβαση συμφωνήθηκε διαφορετική ρύθμιση ως προς αυτήν. Το Αντάλλαγμα Παραχώρησης δεν υπολογίζεται πλέον, όπως όριζε το άρθρο 5 παρ. 2 της Αρχικής Σύμβασης Παραχώρησης, επί του συνόλου των ενοποιημένων ετήσιων εσόδων της ΟΛΘ Α.Ε. της οικείας χρήσης, με τις εκεί εξαιρέσεις, αλλά, κατά το άρθρο 15 παρ. 1 και παρ. 3 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης, επί του συνόλου των ενοποιημένων ετήσιων εσόδων, τα οποία, κατά τη διατύπωση της παραγράφου 3α του άρθρου (15), νοούνται ως αυτά που πορίζεται άμεσα η ΟΛΘ Α.Ε. και προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή.

14. Τόσο στο άρθρο 5 της Αρχικής Σύμβασης Παραχώρησης, όσο και στο άρθρο 15 της Αναθεωρημένης Σύμβασης Παραχώρησης, η βούληση των συμβαλλόμενων ως προς τον καθορισμό του συντελεστή υπολογισμού και τη βάση καθορισμού του αποδοτέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης είναι σαφής και δεν επιδέχεται παρερμηνείες.

15. Για την εύρεση των εσόδων, που θα χρησιμοποιηθούν ως βάση υπολογισμού του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης κατά τη διάρκεια ισχύος της Αναθεωρημένης Σύμβασης, λαμβάνονται υπόψη δύο στοιχεία: α) Τα (Ενοποιημένα) έσοδα από οποιαδήποτε πηγή και β) Η αμεσότητα του πορισμού αυτών.

Ως έσοδα από οποιαδήποτε πηγή, κατά την αληθινή έννοια της ερμηνευόμενης διάταξης και το σκοπό που εξυπηρετεί, νοούνται όσα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως έσοδα από οποιαδήποτε προέλευση προερχόμενα (είτε, δηλαδή, αυτά είναι λειτουργικά ή συνήθη έσοδα, είτε μη λειτουργικά ή ασυνήθη, είτε έσοδα από χρηματοοικονομική διαχείριση κεφαλαίων, είτε έσοδα από αναστροφή ζημίας απομείωσης ή από αναστροφή αχρησιμοποίητων προβλέψεων).

Οι αναστροφές από ζημία απομείωσης αναγνωρίζονται ως έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων της εταιρείας, και επομένως περιλαμβάνονται στη βάση υπολογισμού του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης, εφόσον σε κάποια μεταγενέστερη περίοδο αναφοράς οι συνθήκες που επέφεραν την απομείωση του περιουσιακού στοιχείου, που έχει ήδη και αυτή αναγνωριστεί στα αποτελέσματα, πάψουν να υφίστανται και η απομείωση δεν υπάρχει πλέον ή έχει μειωθεί.

Ομοίως, περιλαμβάνονται στη βάση υπολογισμού του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης και οι αναστροφές των προβλέψεων για κινδύνους και έξοδα, που αναγνωρίζονται ως κέρδη της περιόδου αναφοράς στην οποία προκύπτουν, όταν στο τέλος αυτής επανεκτιμάται η πιθανότητα εκροής πόρων και προκύπτει διαφορά ως προς την αξία της δαπάνης που αναμένεται να απαιτηθεί για τη διευθέτηση της υποχρέωσης/δέσμευσης από την πρόβλεψη.

16. Η παραπάνω προσέγγιση ευρίσκει έρεισμα και στο Αιτιολογικό («ΕΠΕΙΔΗ») της Αναθεωρημένης Σύμβασης [σημείο ΣΤ (δ)] σύμφωνα με το οποίο *«... υιοθέτηση μιας μεθοδολογίας βασισμένης σε όρους αγοράς, για τον υπολογισμό του καταβλητέου από τον ΟΛΘ στο Ελληνικό Δημόσιο ανταλλάγματος παραχώρησης ούτως ώστε να αποτυπώνεται με πιο δίκαιο τρόπο η κατανομή κινδύνων, οικονομικών βαρών και ωφελημάτων μεταξύ των Μερών»*, ότι δηλαδή είναι δίκαιο να αξιοποιηθούν όλα τα από την κατανομή των κινδύνων, βαρών, ωφελημάτων απορρέοντα έσοδα, ως βάση υπολογισμού του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης.

17. Περαιτέρω, η έννοια της αμεσότητας πορισμού αφορά τον πορισμό των εσόδων που επέρχεται αποκλειστικά στο όνομα και για λογαριασμό του νομικού προσώπου της ΟΛΘ Α.Ε. και όχι κάποιας συνδεδεμένης με αυτήν εταιρείας (οπότε η ΟΛΘ Α.Ε. πορίζεται έμμεσα). Η προσέγγιση αυτή συνάγεται και από τη δεύτερη περίοδο του άρθρου 15 παρ. 3α της Αναθεωρημένης Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία τα έσοδα που πορίζεται άμεσα η ΟΛΘ Α.Ε. διακρίνονται¹ από το εισόδημα οποιασδήποτε επιχείρησης

¹ Στη διάταξη του άρθρου 15 παρ.3 α της Αναθεωρημένης Σύμβασης γίνεται χρήση της φράσης «καθώς και»

στην οποία η ΟΛΘ Α.Ε. διαθέτει μερίδιο /ποσοστό συμμετοχής, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή (συμπεριλαμβανόμενης ενδεικτικά και όχι περιοριστικά οποιασδήποτε συνδεδεμένης εταιρείας της ΟΛΘ Α.Ε., κατά τη διατύπωση της διάταξης) και ανεξάρτητα από τη δυνατότητα ή υποχρέωση της ΟΛΘ Α.Ε. να ενοποιήσει τα εν λόγω εισοδήματα για λογιστικούς σκοπούς (όπως αντιστοιχούν στη σχετική χρονική περίοδο).

18. Κατά συνέπεια, εφόσον στην επίμαχη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 3α της Αναθεωρημένης Σύμβασης δεν γίνεται διάκριση κατηγορίας εσόδων, στα έσοδα που αποτελούν τη βάση υπολογισμού του καταβλητέου Ανταλλάγματος Παραχώρησης περιλαμβάνονται και, τα έσοδα που δεν προέρχονται από συνήθεις δραστηριότητες της ΟΛΘ Α.Ε., τα έσοδα από χρηματοοικονομική διαχείριση, καθώς και τα έσοδα από αναστροφές της ζημίας απομείωσης της αξίας πάγιων περιουσιακών στοιχείων και από αναστροφές προβλέψεων.

19. Τα παραπάνω δεν αναιρούνται από την αιτιολογική έκθεση του κυρωτικού της παραπάνω Σύμβασης ν. 4522/2018, στην οποία αναγράφεται ότι *«Υιοθετώντας τη βασική προσέγγιση της Υφιστάμενης Σύμβασης Παραχώρησης, η Αναθεωρημένη Σύμβαση Παραχώρησης διατηρεί, ως βασικό μηχανισμό υπολογισμού του καταβλητέου από την ΟΛΘ ΑΕ ανταλλάγματος παραχώρησης, την εφαρμογή ποσοστού επί του μεικτού κύκλου εργασιών της ΟΛΘ...»* (σελίδα 1^ε, σημείο 34), διότι η συμβατική διάταξη για το Αντάλλαγμα Παραχώρησης είναι σαφής, το δε περιεχόμενο της ρύθμισής της, που διατηρεί τον συμβατικό της χαρακτήρα, δεν μεταβλήθηκε από τον κυρωτικό της Αναθεωρημένης Σύμβασης νόμο. Άλλωστε, η από το άρθρο 74 του Συντάγματος επιβαλλόμενη υποχρέωση να συνοδεύεται το νομοσχέδιο από αιτιολογική έκθεση έχει ως στόχο να αιτιολογήσει και να καταδείξει το σκοπό της προτεινόμενης ρύθμισης και όχι να μεταβάλει το περιεχόμενο διάταξης που διατηρεί το δικαιοπρακτικό της χαρακτήρα.

Απάντηση.

20. Ενόψει των προεκτεθέντων στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 3α της από 2.2.2018 Σύμβασης Παραχώρησης που κυρώθηκε με τον ν. 4522/2018, στα (Ενοποιημένα) έσοδα της εταιρείας

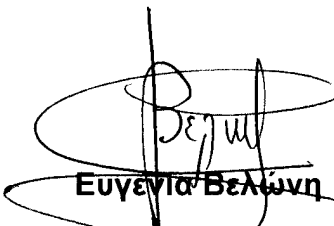

ΟΛΘ Α.Ε., που αποτελούν τη βάση υπολογισμού του καταβλητέου από αυτήν στο Ελληνικό Δημόσιο ετήσιου Ανταλλάγματος Παραχώρησης, περιλαμβάνονται και α) τα ασυνήθη έσοδα, δηλαδή έσοδα που δεν προέρχονται από τις συνήθεις δραστηριότητές της, β) έσοδα τα οποία προέρχονται από τη χρηματοοικονομική διαχείριση στην οποία αυτή προβαίνει, καθώς και γ) έσοδα τα οποία προέρχονται από αναστροφή ζημίας που είχε καταγραφεί τα προηγούμενα έτη από την απομείωση της αξίας πάγιων περιουσιακών στοιχείων της και από αναστροφή αχρησιμοποίητων προβλέψεων που είχαν σχηματιστεί στο παρελθόν.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

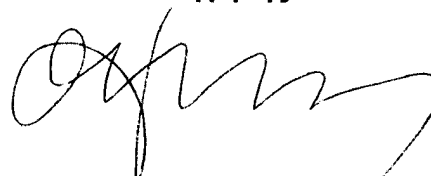
Αθήνα, 25-9-2020

Η Πρόεδρος

Ευγένια Βελιώνη
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο εισηγητής

Αλέξανδρος Σταυράκης
Πάρεδρος ΝΣΚ